

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії Карбан Юлія Василівна, 1997 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила у 2019 році Полтавську державну аграрну академію за спеціальністю Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва, М19 №130130, виконала акредитовану освітньо-наукову програму Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва.

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом ректора Полтавського державного аграрного університету Міністерства освіти і науки України від «31» липня 2026 року № 270 у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради	Павло ВАЩЕНКО , професор кафедри технології виробництва продукції тваринництва Полтавського державного аграрного університету, доктор сільськогосподарських наук, професор;
Рецензентів -	Андрій ЗАМАЗІЙ , професор кафедри інфекційної патології, гігієни, санітарії та біобезпеки Полтавського державного аграрного університету, доктор ветеринарних наук, професор;

Лариса КУЗЬМЕНКО , професор кафедри біології продуктивності тварин імені академіка О.В. Квасницького Полтавського державного аграрного університету, кандидат сільськогосподарських наук, доцент; |
| Офіційних опонентів - | Руслан СУСОЛ , в.о. завідувача лабораторії молочного скотарства Інституту свинарства і агропромислового виробництва НААН, доктор сільськогосподарських наук, професор;
Віктор ЯКОВЧУК , завідувач лабораторії технології виробництва і переробки продукції вівчарства Інституту тваринництва степових районів імені М.Ф. Іванова "Асканія-Нова" - Національний науковий селекційно-генетичний центр з вівчарства, кандидат сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник. |

на засіданні «07» жовтня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань «Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина» Юлії КАРБАН на підставі публічного захисту дисертації «Інтер'єрні та продуктивні показники у кіз різних порід за впливу окремих факторів» за спеціальністю Н2 Тваринництво.

Дисертацію виконано у Полтавському державному аграрному університеті Міністерства освіти і науки України, м. Полтава.

Науковий керівник ШОСТЯ Анатолій, доктор сільськогосподарських

наук, професор, професор кафедри технології виробництва продукції тваринництва Полтавського державного аграрного університету.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису. Дисертація написана українською мовою на 175 сторінках друкованого тексту що включає такі розділи: анотації, вступ, огляд літератури, матеріали та методи досліджень, результати власних досліджень, аналіз та узагальнення отриманих результатів, висновки, пропозиції виробництву, список інформаційних джерел, додатки. Робота ілюстрована 44 таблицями, 7-ма рисунками, 5-ю схемами і містить 7 додатків. Список літератури налічує 219 джерел, серед них 128 латиницею.

Дисертація відповідає п. 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами).

Здобувач має 14 наукових праць, з них 7 - опубліковано у вітчизняних наукових фахових виданнях категорії «Б» затверджених МОН України, 1 – патент України на корисну модель, 6 – у збірниках матеріалів і тез наукових доповідей конференцій різного рівня.

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Кравченко О.І., Карбан Ю.В., Усенко С.О., Васильєва О.О., Слинко В.Г., Южно В.М. (2021). Загальноосвітні тенденції розвитку галузі козівництва та основні фактори формування якості козячого молока. Вісник Полтавського державного аграрного університету, 3, 142–149. <https://doi.org/10.31210/visnyk2021.03.17>

2. Усенко С.О., Васильєва О.О., Кравченко О.І., Шаферівський Б.С., Карунна Т.І., Желізняк І.М., Карбан Ю.В. (2021). Історичні аспекти та перспективи розвитку козівництва в Україні. Вісник Полтавського державного аграрного університету, 2, 145–151. <https://doi.org/10.31210/visnyk2021.02.17>

3. Карбан Ю.В. (2024). Біологічні особливості кіз різних порід. Scientific Progress & Innovations, 271, 90–94. <https://doi.org/10.31210/spi2024.27.01.15>

4. Карбан Ю.В. (2024). Особливості лактації та якість молока кіз різних порід. Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнології імені С.З. Гжицького. Сільськогосподарські науки. 26 (100), 83–87. <https://doi.org/10.32718/nvlvet-a10012>

5. Карбан Ю. В. (2024). Фізико-хімічні показники м'яких та зрілих сирів з молока від різних порід кіз. Scientific Progress & Innovations, 27(3), 38–42.

6. Шостя А., Карбан Ю. (2025). Стан прооксидантно-антиоксидантного гомеостазу у крові кіз залежно від пори року. Аграрний вісник Причорномор'я, (116), 294–306. <https://doi.org/10.37000/abbsl.2025.116.20>

7. Карбан Ю. В., Шостя А. М. (2025). Якість молока та сиру від кіз української та литовської селекції. Scientific Progress & Innovations, 28 (3), 167–174. <https://doi.org/10.31210/spi2025.28.03.25>

Патент на корисну модель

1. Спосіб виробництва розсільного сиру з козячого молока : пат. 156503
Україна : А23С 19/00. No u2023 05648 ; заявл. 23.11.2023 ; опубл. 03.07.2024,
Бюл. No 27. 3 с.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

1. Карбан Ю.В. Аналіз критеріїв оцінки безпечності і якості козиного молока в Україні і в країнах Європейського Союзу. Збірник наукових праць науково-практичної конференції професорсько-викладацького складу Полтавської державної аграрної академії за підсумками науково-дослідної роботи в 2020 році (м. Полтава, 14 травня 2021 року). Полтава: РВВ ПДАУ, 2021. С.288-291.

2. Карбан Ю.В., Кравченко О.І., Вовк А.В. Сучасні напрями селекції у молочному тваринництві. Актуальні питання технології продукції тваринництва: Збірник статей за результатами VI всеукраїнської науково - практичної інтернет-конференції 29-30 листопада 2021 року. Полтава, 2021. С. 24-35.

3. Карбан Ю.В. Актуальні питання годівлі кіз. Актуальні проблеми сучасної науки: теоретичні та практичні дослідження молодих учених: Матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції. м. Полтава, 26 – 27 квітня 2023 р. Полтава, 2023. С.341-343.

4. Карбан Ю. В. Інтер'єрні та екстер'єрні особливості кіз різних порід. Наукова конференція професорсько-викладацького складу Полтавського державного аграрного університету за підсумками науково-практичних досліджень в 2023 році. м. Полтава, 14-15 травня 2024 р. С.183-184.

5. Карбан Ю.В. Сири як інструмент для покращення якості харчування внутрішньо переміщених осіб. IX Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція «Актуальні питання технології продукції тваринництва»: збірник матеріалів IX Всеукр. наук.-практ. інтернет конф., 05 грудня 2024 р. Полтава : ПДАУ, 2024. С. 70-71.

6. Карбан Ю.В. Дослідження фізико-хімічних показників якості сиру м'якого виготовленого із молока кіз різних порід. IV Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції «Якість та безпечність продукції у внутрішній і зовнішній торгівлі й торговельне підприємництво: сучасні вектори розвитку і перспективи». 15 жовтня 2024 р. Полтава. ПДАУ, 2024. С. 117-118

У дискусії взяли участь та висловили зауваження:

Андрій ЗАМАЗІЙ, професор кафедри інфекційної патології, гігієни, санітарії та біобезпеки Полтавського державного аграрного університету, доктор ветеринарних наук, професор:

1. На ст. 58. Ви пишете «в стійловий період - знаходились у приміщенні з належними параметрами мікроклімату». На нашу думку, бажано було б уточнити які саме параметри були.

2. В схемі 2.4 на ст.61. «Дослідження молочної продуктивності та якості молока кіз різних порід ви вказує що тривалість лактації була 305 діб. За даними літературних джерел тривалість лактації у кіз триває від 5 до 9-10 місяців (приблизно 200-300 діб) після окоту.

3. На ст. 62. Ви вказуєте що згодовували тваринам по 50 гр. препарату Живина на добу, в той час як добова доза розраховується в залежності від маси тіла з розрахунку 1-1,5 гр на 1 кг маси тіла. Чи вірними є дані щодо застосування даного препарату, оскільки маса тіла тварин в досліді була від $58,45 \pm 0,41$ до $62,20 \pm 0,27$ кг в залежності від порід.

4. Ви наводите на ст. 77. «У тварин зааненської породи встановлено мінімальний термін тривалості жуйки, тоді як у тварин англо-нубійської і альпійської породи цей процес тривав довше відповідно на 17,3% ($p < 0,001$) та 12,4% ($p < 0,001$).» На Вашу думку з чим це пов'язано?

5. На ст. 78 Ви пишете «Встановлено, що жуйна активність, у кіз зааненської породи була мінімальною, а у англо-нубійських та альпійських, її тривалість була довшою більше відповідно на 14,8% та 11,1%. Це може бути пов'язано з особливостями травних процесів». Вкажіть будь ласка які це особливості?

6. На ст. 79 Ви вказуєте «Тривалість доїння була в межах 12-13,5 хв. Найдовший час доїння зареєстровано у зааненської породи, а в альпійської найменший, де міжпорідна різниця складала 12,5%.» З чим пов'язані такі відмінності у тривалості доїння?

7. На ст. 86 Ви наводите «Літній період виявився найбільш напруженим періодом щодо формування адаптаційних механізмів, що пов'язано з впливом тривалої дії підвищених температур (табл. 3.7). В цей період спостерігався підвищений рівень еритроцитів, відносно зааненської породи, відзначався в альпійських кіз, що мало різницю 2,4 %, тоді як в англо-нубійських спостерігалася тенденція до зниження.» На вашу думку з чим пов'язані такі відмінності у формуванні адаптаційних механізмів.

8. На ст. 88 Ви пишете «Насиченість крові лейкоцитами була мінімальною у крові кіз альпійської породи у зимовий період порівняно із літнім та осіннім періодами, де їх рівень був меншим відповідно на 17,8 % та 8,3 %. Бажано писати «Кількість лейкоцитів» і з чим на вашу думку пов'язані такі зміни?

9. На ст.89 наводите дані що у тварин англо-нубійської породи зберігається тенденція до підвищених показників паличкоядерних і сегментоядерних клітин. Бажано писати «вмісту паличкоядерних і сегментоядерних клітин». Як Ви вважаєте про що свідчать дані лейкограми?

10. На ст. 94 Ви наводите: «Встановлено, що від осінньої до зимової пір року відбувалося зростання вмісту глобулінів у англо-нубійських на 4,7 %, альпійських 10,7% ($p < 0,01$) і зааненських 6,2%, що очевидно пов'язано з підвищеним навантаженням на імунну систему в умовах стійлового утримання. В продовж даного періоду відбувалося зростання концентрації кальцію у тварин альпійської і зааненської порід, відповідно на 11,7% та

12,0%». В зв'язку з чим відбулося таке підвищення вмісту кальцію у кіз двох порід?

11. На ст. 97 Вами наводяться дані що при загальному збільшенні вторинних продуктів пероксидного окиснення з осені на зиму найінтенсивніше їх зростання спостерігалось у альпійських кіз — на 26,8 % ($p < 0,01$). Поясніть в зв'язку з чим це відбувається?

Лариса КУЗЬМЕНКО, професор кафедри біології продуктивності тварин імені академіка О.В. Квасницького Полтавського державного аграрного університету, кандидат сільськогосподарських наук, доцент:

1. На С. 22 використано невдалий вираз «ферментативної активності супероксиддисмутази, каталази». Відповідно до міжнародної класифікації необхідно використовувати термін «ензиматична активність».

2. У розділі «Матеріали та методи досліджень» (С. 56) дисертант для проведення досліджень застосовував загальноприйняті вимоги до постановки зоотехнічних експериментів. Необхідно було зазначити принципи, на яких саме вони базувались.

3. На С. 57 у схемі 2.1. дисертантом вказано «Основний раціон (ОР) згідно кормових норм та за продуктивністю тварин». Більш вдалим у даному контексті буде термін «норми годівлі», також необхідно зазначити, на які саме норми було використано.

4. У назвах таблиць 3.7 (С. 85) та 3.9 (С. 86) двічі зазначено одну пору року.

5. На С. 100 у таблиці 3.22 відсутні одиниці виміру удою кіз за місяцями лактації.

6. У роботі наведено значну кількість показників крові. Доцільно було б чіткіше виділити ті інтер'єрні показники, які можуть використовуватися як найбільш інформативні маркери адаптації кіз.

7. Дослідженнями підтверджено, що англо-нубійські кози мають вищий вміст жиру і білка в молоці, тоді як зааненські характеризуються вищою молочною продуктивністю. Було б цікаво ширше розглянути практичний компроміс між кількістю молока та його якістю.

8. Здобувачем виявлено відмінності між сирами українського та литовського виробництва. На нашу думку, при інтерпретації цих результатів слід враховувати не лише технологію, а й відмінності сировини та національні особливості смакових уподобань.

9. Економічну ефективність визначено з урахуванням продуктивності різних порід. Було б доцільно додатково врахувати економічний ефект від переробки молока у готові молочні продукти, а не лише реалізації молока.

Сусол Руслан Леонідович, доктор сільськогосподарських наук, професор, в.о. завідувача лабораторія молочного скотарства Інститут свинарства і агропромислового виробництва НААН:

1. У тексті дисертації (с. 27) зустрічаються технічні опечатай. Наприклад: у змісті 3.3. Дослідження якості молочних продуктів залежно вік пори року та породи кіз, а повинно бути 3.2 від...;

2. Індеси тілобудови кіз (-таблиця 3.5, С.83) назви індесів краще подавати у родовому відмінку. Наприклад: не Довгоногість, %, а Довгоногості, %;

3. Стосовно виконання досліджень щодо біохімічного складу крові кіз у різні періоди року (табл. 3.14-3.17) бажано було б представити у вигляді графіків задля кращої наочності та сприйняття матеріалу;

4. Назва таблиці 3.23. Середньодобові надої кіз, л потребує уточнення Середньодобові надої кіз в розрізі сезонів року, л;

5. С.105, 106, 113 Ви пишете: «...часто використовуєте позначення ІЧаСІ, проте краще було б використовувати відсоток/ масова частка кухонної солі;

6. Стосовно виконання досліджень щодо якості м'якого козиного сиру у різні періоди року (табл. 3.36-3.38) бажано було б представити у вигляді графіків задля кращої наочності та сприйняття поданого матеріалу;

7. Назва таблиці 3.42. Характеристика фізико-хімічних показників молока від кіз литовської та української селекції у осінній період, а в таблиці використаний спрощений підхід - Литовські/ Українські породи кіз, краще було б породи литовської та української селекції.

Віктор ЯКОВЧУК, завідувач лабораторії технології виробництва і переробки продукції вівчарства Інституту тваринництва степових районів імені М.Ф. Іванова "Асканія-Нова" - Національний науковий селекційно-генетичний центр з вівчарства, кандидат сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник:

- у розділі 3.1.1 Адаптаційні та біологічні особливості молочних кіз (стор. 75) у табл. 3.1 Добовий ритм поведінки козематок, окрім перелічених поведінкових дій (стояння, споживання корму, жуйка, випас, лежання, рухова активність) слід було врахувати і сон, адже кози на сом витрачають не менше 5 годин на добу;

- у розділі 3.1.3 Морфологічний і біохімічний склад кроні у кіз різних порід (стор. 92) у табл. 3.17 Біохімічний склад кроні кіз у зимовий період сума альбумінів за глобулінів не відповідає кількості загального білку у сироватці кроні;

- у дисертації не вказано, чи було враховано вміст соматичних клітин у молоці піддослідних козематок, адже це важливий показник особливо при виробництві твердих сирів;

- у розділі 3.2.1 (стор. 99) Особливості молочної продуктивності і якість молока кіз різних порід окрім надою та хімічного складу молока бажано було б дати добовий синтез поживних речовин молока.

- - у розділі 2 МАТЕРІАЛИ І МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕІ ІЬ, Етап ІІІ Дослідити вплив кормового концентрату на молочну продуктивність кіз (стор. 61 - 63) заплановано вивчити: загальні надої, середньодобові надої, фізико-хімічні показники якості молока у контрольній та дослідній групах. А по завершенню досліджень провести економічну оцінку щодо згодовування кормового концентрату Живина. Однак у розділі 3.2.2 (стор. 104) Вплив кормового концентрату Живина па молочну продуктивність кіз та якість молокопродуктів цієї інформації за контрольною та дослідною групами не наведено.

- за текстом дисертації трапляються поодинокі граматичні, технічні помилки, описки тощо.

Павло ВАЩЕНКО, професор кафедри технології виробництва продукції тваринництва Полтавського державного аграрного університету, доктор сільськогосподарських наук, професор.

Роботу оцінено позитивно, зауважень немає.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» — членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує

Карбан Юлії Василівні

ступінь доктора філософії з галузі знань «Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина»

за спеціальністю Н2 Тваринництво.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової
спеціалізованої вченої ради

Павло ВАЩЕНКО

